

HISTORIA DE ESPAÑA

OPCIÓN A

ORIENTACIÓNS: Os dous documentos presentados axúzan a figura do xeneral Franco e o seu réxime de formas ben distintas. Na redacción debes tratar as seguintes cuestións: o réxime do xeneral Franco como resultado dunha guerra civil; caracterización xeral da ditadura; crítica dos argumentos expostos nos documentos, a partir dos teus coñecementos sobre o franquismo. Lembra que non se trata de responder a preguntas illadas, senón de realizar unha composición coherente e argumentada, e que na avaliación se terán en conta os coñecementos, a utilización dos documentos e a corrección da expresión escrita.

Doc.1.-Carta al Jefe del Estado (Salvador de Madariaga, 1944):

“Xeneral, marche vostede. En van intenta vostede presentar España ao estranxeiro coma unha democracia. Non hai democracia que valla. Non hai estrataxema que agache as camisas de cor, coma Hitler, os pantalóns escuros, coma Hitler, o saúdo romano, coma Hitler, o título de Caudillo, mala tradución de Führer, coma Hitler, o partido único comendo o país en plena enchenta de corrupción, coma Hitler, a prensa domesticada, coma Hitler, os campos de concentración, coma Hitler. Xeneral, marche vostede.

Non llo digo por ofendelo. Pero o Caudillo dun bando dunha guerra civil non vale para facer a unidade española. O home que fusilou a Companys, a Zugazagoitia, a Cruz Salido e a tantos outros innumerables non serve para facer a unidade española. Ten vostede aldraxadas e asoballadas a Cataluña, Euskadi e Galicia. Malia que vostede é galego (...) vostede ten amordazadas as tres linguas galega, vasca e catalá; mudo o Orfeón Catalán, disperso o Instituto de Estudos Galegos de Santiago. Pero estes tres pobos teñen dereito a vivir como lles pareza nunha España que, libre, é grande de abondo para todos. Como a do Señor, é a de España casa de moitas moradas. Vostede non a comprende. Xeneral, marche vostede.

Que haxa polo menos na súa vida un acto que España poida agradecerlle. Xeneral, marche vostede”.

Doc.2.-Fragmento da obra *Así se gobierna España* (Manuel Fraga Iribarne, 1952):

“O glorioso alzamento popular o 18 de xullo de 1936 foi un dos máis simpáticos movementos político-sociais de que o mundo ten memoria. Os observadores imparciais e o historiador obxectivo han recoñecer que a maior e a mellor parte do país foi a que se ergueu, o 18 de xullo, contra un Goberno ilegal e corrompido, que preparaba a máis sinistra das revolucións vermellas dende o poder (...).

O pobo español, en plena crise de convivencia, aceptara a suprema xefatura de Franco para que este derrotase militarmente ao comunismo; pero ao mesmo tempo pedíalle que o constituíse politicamente, entregándolle a máis auténtica caudillaxe, no sentido propio da palabra. Visto o fracaso das asembleas para constituír ao país dende a crise de 1931, desexábase que esta vez fose un só e verdadeiro caudillo o que dese novas leis, nova constitución á comunidade. Coma Solón, coma Cromwell, coma tantos outros heroes nacionais, o Xeneral Franco debía ser o pai da Patria que a volveuse á normalidade e á orde”.

HISTORIA DE ESPAÑA

OPCIÓN B

ORIENTACIÓNS: Os seguintes documentos permiten elaborar unha composición sobre os fundamentos políticos da Restauración borbónica e o funcionamento real do sistema. Na redacción, debes abordar as seguintes cuestións: A concepción do sistema como unha monarquía constitucional; a dinámica da “quenda pacífica” entre dous partidos; a manipulación caciquil e electoral. Lembra que non se trata de responder a preguntas illadas, senón de realizar unha composición coherente e argumentada, e que na avaliación se terán en conta os coñecementos, a utilización dos documentos e a corrección da expresión escrita.

Doc.1.-O Manifesto de Sandhurst presenta en 1874 o programa político da Restauración:

“Orfa a nación agora de todo dereito público e indefinidamente privada das súas liberdades, natural é que volva os ollos ao seu habitual dereito constitucional e a aquelas libres institucións que nin en 1812 impediron que defendese a súa independencia nin rematar en 1840 outra empeñada guerra civil (...).

Afortunadamente, a Monarquía hereditaria e constitucional posúe nos seus principios a necesaria flexibilidade (...) para que todos os problemas que traía o seu restablecemento consigo sexan resoltos de conformidade cos votos e a conveniencia da nación. Non hai que agardar que decida eu nada en firme e arbitrariamente; sen Cortes non resolveron os negocios arduos os Príncipes españois alá nos antigos tempos da Monarquía, e esta xustísima regra de conduta non hei esquecerla eu na miña condición presente, e cando todos os españois están xa afeitos aos procedementos parlamentarios”.

Doc.2.-Constitución de 1876:

“Don Alfonso XII, pola Graza de Deus, rei constitucional de España; a todos os que as presentes viren e entenderen, sabede: Que en unión e de acordo coas Cortes do reino, actualmente reunidas, viñemos en decretar e sancionar a seguinte Constitución da Monarquía española (...):

Art.11. A relixión Católica, Apostólica e Romana é a do Estado. A nación obrígase a manter o culto e os seus ministros (...).

Art.18. A potestade de facer as leis reside nas Cortes co Rei.

Art.19. As Cortes están formadas por dous corpos colexisladores iguais en facultades: o Senado e o Congreso dos Deputados (...).

Art.50. A potestade de facer executar as leis reside no Rei (...).”

Doc.3.-Gobernos da quenda pacífica, 1875-1902:

1875-1881	Cánovas, Martínez Campos
1881-1884	Sagasta, Posada Herrera
1884-1885	Cánovas
1885-1890	Sagasta
1890-1892	Cánovas
1892-1895	Sagasta
1895-1897	Cánovas
1897-1899	Sagasta
1899-1901	Silvela, Azcárraga
1901-1902	Sagasta

Doc.4.-Benito Pérez Galdós critica o caciquismo en *Política española* (antoloxía de artigos), 1884:

“Consecuencia de todo iso é o caciquismo, o entronizamento de certos individuos nas localidades, os cales, como instrumentos do deputado, son donos dos resortes administrativos (...). O cacique dá e quita os miserentos postos de traballo que gozan os máis pobres do lugar; seus son o carteiro, o secretario do Concello, o peón camiñeiro, o expendedor de efectos estancados. O cacique é quen, ao facer o reparto da contribución, carga a man ao adversario, alixeirando ao amigo (...). Verdade é que o tirano da aldea, que tan grandes servizos presta ao deputado, someténdolle a localidade, abruma a este coas súas esixencias (...).”

Doc.5.-Valentí Almirall, republicano federal, denuncia o fraude electoral (1880):

“Entre nós reina a farsa en toda a súa crueza, unha farsa completa, exclusiva das eleccións españolas. O mesmo se o sufraxio é universal que restrinxido, nunca hai máis que un só elector: o ministro da Gobernación. Este cos seus gobernadores de provincia e o innumerable exército de empregados de todas clases, sen excluír os altos cargos da maxistratura e do profesorado, prepara, executa e consuma as eleccións (...), dende o fondo do seu despacho, situado no centro de Madrid (...). Nada hai que sexa sagrado: listas electorais, urnas, escrutinio, todo é falseado polos nosos políticos baixo a inmediata dirección do gobernador civil de cada provincia”.